

POKWAPIĆ SIĘ (60) *vb pf*

się (38), się (21).

o oraz a jasne.

inf pokwapić się (4). ◇ *fut 1 sg* pokwapię się (1). ◇ *2 sg* pokwapisz się (1). ◇ *3 sg* pokwapi się (8). ◇ *1 pl* pokwapi­m się (1). ◇ *2 pl* pokwapi­cie się (1). ◇ *praet [2 sg m -ś się pokwapił.]* ◇ *3 sg m* pokwapił się (14), jest się pokwapił (1); pokwapił się : jest się pokwapił *BierEz* (2:1). *f* pokwapiła się (4). *n* pokwapiło się (1). ◇ *3 pl m pers* pokwapi­li się (4). ◇ *plusq 3 sg m* był się pokwapił (1). ◇ *imp 2 sg* pokwapij się (13), pokwapij się (1) *OpecŻyw*; -p (7), -(p) (6). ◇ *1 pl* pokwapiemy się (1). ◇ *2 pl* pokwapijcie się (2); -p- (1) *RejWiz*, -(p)- (1). ◇ *con 2 sg f* byś się pokwapiła (1). ◇ *3 sg m* by się pokwapił (1).

Sł stp, Cn brak, Linde bez cytatu.

*Pospieszyć się; pospiesznie pójść lub coś uczynić; czasem: udać się, skierować się dokądś; proficisci HistAl, Mącz; festinare HistAl; properare Vulg (60) : RejWiz 33v; Ná then čás zawałali synowie Aaronowi/ w trąby dęte trąbili [...]. Tedy wżyscy ludzie łpołu pokwapiłifie y vpádli ná obłiczze [!] ná ziemię/ áby modłę dáli Pánu Bogu łwemu *Leop Eccli* 50/19; (*nagl*) Spolny rá­­tunk. (-) MAluią go łlepego/ on chromego niełie/ Iżeby gdzye obádwa/ nie zginęli w łefie/ Ow mu drogę powiáda/ boby łam nie tráfił/ A ow by też kulháiac/ łłábo łie pokwapił. *RejZwierz* 115; Romam profecturus maturavit, Wczás łie puścił ná drógę/ pokwapił łie. *Mącz* 211d.*

pokwapić się do kogo [= pod czyją opiekę] (1): Nye ták yáko dzis czynyą/ źle dołic dzyeń álbo tydzyeń przy náuczycyelu potrwa/ zás do inłłego łie pokwapi. *GliczKsiąż* L2v.

pokwapić się do czego (3): Klotharyulz Krol łłyłzac o iego niemocy/ do wzięcia łię zřęku rąk iego/ błogołławieńłtwá pokwapił *SkarŻyw* 528, 168; Ale łie hnet do drugiey zbrodnie pokwapiłi/ Aby zacną królewne niewinnie zábili. *GórnTroas* 72.

pokwapić się ku czemu (2): A namá też ku obiádu pokwapić łie godzi. *KochZuz* A2v; Ochotna niewiáłta/ pokwapiła łię ku dotykániu lekárłtwá niełmiertelności *SkarŻyw* 398.

pokwapić się do kogo, dokąd gdzie (16): Xántus mu dobrze záplácił/ A k domowi łie pokwapił. *BierEz* C, G3, Nv; *RejKup* n8; Pokwapiemy łie tedi do takih [!] mieyfc gdzie nam y náłzym koniom żywnołci obłitołc naydziemy. *HistAl* D2v, B7; *RejFig* Cc6; *RejZwierz* 28v, 118v; *RejZwierz* 176v; pokwapiła łię do Hieruzálem/ y wybádála mieyfce męki Páńłkiey. *SkarŻyw* 398; *KochSob* 64; Młedzy przyczynámi dla ktorych łię náłwięłłza Panná do Helźbiety pokwapiła/ tá iest przednieyłłza *SkarKaz* 577a, 551b, 557a *margin*; *GosłCast* 39.

pokwapić się od kogo, skąd (4): pokwapił łie Iozef zdomu *HistJóz* Dv.; Pothym łtamład wziáwłzy s łobą rycerłtwá do Syryiey łie pokwapił *HistAl* B7; *GórnDworz* Ee; *PudłDydo* B5; [*ŁaszczOkulary* [G6]].

[*pokwapić się na co: A ty miły Kozaczku/ bárzoś łię połzkápił/ Ześ łię z Nizu do Litwy ná zdobycź pokwapił ŁaszczOkulary* [G6].]

cum inf (2): Abowiem tym z więłłzą chucią pokwapić łie mamy bieżeć ku podziwowániu łpráwam Bożym/ niź náłzym *RejPosRozpr* b4v; *HistHel* C3.

Ze zdaniem dopełnieniowym [aby] (2): Słýłzac brát wilk nowin dołyć/ łże łie miáłá łwiniá prołić: Iest łie rychłó k niey pokwapił/ Aby iey nieco poradził. *BierEz* Nv; *Paprpán* Gg2v.

Zwroty: »w drogę się pokwapić« = *wyruszyć w podróż, odjechać* (1): Lecż iefli ták rozumiesz/ iż mię prędzey ftráciłz/ Gdy odemnie co rychley w drogę fie pokwápifz. Toć iest prawdá *PudłDydo* B5.

»ochotnie się pokwapić« (1): Puści fie Miedzwiadź do nich/ iednego połápił/ A drugi fie ná drzewo ochotnie pokwápił. *RejFig* Cc6.

»pilnie się pokwapić« (1): Ale gdy obaczá izby fie záfie [okręł] miał odepchnąć od brzegu/ o wierz mi iż fie káždy pilnie pokwápi do niego. *RejZwierc* 176v.

»prętko, rychło (co rychlej) się pokwapić« (3:3): *BierEz* Nv; *RejZwierz* 118v; bo iednák po przefzley wieczery/ rychło fie był [pan Wapowski] s Pradniká [!] pokwápił. *GórnDworz* Ee; Potym fie zás vkłádfzy/ prętko fspác pokwápił. *HistHel* C3; *PaprPan* Gg2v; *PudłDydo* B5.

»skokiem się pokwapić« (1): A ten fkcoczywłzy s Koniá/ chorągiew włápił/ A w nieprzyacielki huf/ fkokiem fie pokwápił. *RejZwierz* 28v.

Szereg: »wstać, (a) pokwapić się« (2): w Kantykach napisáno: Wítán a pokwapi fie przyiáciolko moia. *OpecŻyw* 180; *SkarŻyw* 127.

Przen (6) : Bo ma nogi [okazyja] s fkrzydłámi/ vmie fie pokwápić/ A s tyłu teź włos nie ma/ trudno iá włápić. *RejZwierz* 114v.

pokwapić się na co (1): A ktorzy zá żywotá Apofłólowie w Rzymie być niemogli: po śmierci fie iako ná pošilek kościołowi onemu pokwápili. *SkarŻyw* 408.

pokwapić się dokąd (1): Zá niego [Zygmunta III] fie ták złoty wiek pokwápi/ A pokoy święty z prawdá fie oblápi *GrochKal* 17.

cum inf (1): Murżyńska ziemia, pokwapi fie poddać ręce fwoie bogu. *WróbZólt* X3.

a) *Uciec [dokąd od czego]* (1) : Bo iuż tego [który zaprzeda sumnienie] zewfząd ftrách zewfząd boiáźń trapi/ Nigdyey fie z dobrá myflá od nich nie pokwápi. *HistLan* E3v.

b) *O pozornym ruchu słońca [dokąd]* (1) :

W przeciwstawieniu: »stanąć ... pokwapić się« (1): rzekł Iozue: Słońce nierufzay fie y Miefiácu ftoy. y ftánęło Słońce y Miefiác afz fie lud pomścił nád nieprzyacielmi fwoimi. y ftánęło Słońce w puł nieba/ á do zachodu fie niepokwápiło przez ieden dzień *SkarŻyw* 503.

a. *O Bogu, Matce Bożej i świętych, zwykle w inwokacjach modlitewnych [w tym: w imp (10)] (14) :* A pokwáp fie miły pánie/ ábyś nie omieszkał ná rátkunk vpádłey duflý moiey *RejPs* 58.

pokwapić się ku komu, ku czemu (2): *RejPs* 102; Iuż fie pokwáp ku mnie/ iuż niczego inego nie czekam iedno oney korony kthorá mi ma dáć Pan moy czáfú fądu fwoiego. *RejPos* 286.

pokwapić się na co (10): A pokwáp fie [Panie Wybawicielu] ná wfpomozenie náfze/ á rácz nas vprzedzić fwiętym miłofierdzyem fwoim. *RejPos* 214, 46v [2 r.]; Pánie Iezu pokwáp fie ná porátowanie moie w pokufzeniu/ dopomoz mi Pánie Iezu *LatHar* 241, 52, 178, 303, 305, 489, 613.

cum inf (1): A dla tego Pan pokwápił fie wzyąc go s pośrzodku złościwych/ iż mu fie vpodobála duflá iego. *RejPos* 321v.

W przeciwstawieniu: »omieszka(wa)ć (a. zamieszkać) ... pokwapić się« (3): *RejPs* 102; Iż nie fráufy fie nie ieflić Pan s czym máło omieszka/ ále bądź tego ift/ iż fie iednák pokwápi á przydzie ná wfpomozenie twoie. *RejPos* 46v, 46v.

W charakterystycznych połączeniach: pokwapić się ku ratunkowi [czyjemu]; pokwapić się na poratowanie [czyje] (2), na wspomnienie [czyje] (7).

*Zwrot: »pokwapić się co rychley« (1): PAnie boże moy nic nieomieślkaway ábyś z łprzećiwności moich wydarł mię á pokwáp fie co rychley ku rátunkowi memu. *RejPs* 102.*

*Szeregi: »pokwapić się i (a) przyść« [szyk 1:1] (2): *RejPos* 46v; ábyś [*Panno Maryjo*] ze wżyftkimi Świętymi y wybránymi Bożymi/ przyśzłá y pokwápiłá fię ná porátowanie moie *LatHar* 489.*

*»skłonić się, pokwápić się« (5): Pánie rácz fię łkłonić ná porátowanie moie: pokwáp fię Pánie ná wfpomożenie moię. *LatHar* 52 [*idem* (4)], 178, 303, 305, 613.*

b. Zrobić coś przedwcześnie (2) : poczęli łtrofować onych dwu bráciey/ że bárzo fie pokwápili/ y woleli przymierze wzrúfzyć/ niżby s tákowá rzeczą ná zad odiechác mieli. *Phil* C3.

cum inf (1): Pokwápił fie práwi ten kłiádz vmrzeć *GórnDworz* R5.

c. Umrzeć (4) :

pokwapić się do kogo [= do Boga i zmarłych] (2): pošli Anyoły ktorzy by nas od rozboynikow y pokus bronili, pošli łzáty łáfki y niewinności y łspráwiedliwości twoiey [...]. A my ochotnie fię do ćiebie pokwápim. *SkarKaz* 245b, 551a.

*Zwroty: »pokwapić się do nieba« (1): (nagł) Kázimirz Krol Polłki. (-) CNotliwie y pobożnie żył tu ná tym świecie/ Pokwápił fie do niebá bárzo w młodym lecie *PaprPan* Ee.*

*»co rychley się pokwapić« (1): *BielKron* E4 cf »z świata precz się pokwapić«.*

*»z świata precz się pokwapić« (1): Yelli ktemu zła zóná będzie potym trapić Lepyeyby fie s światá precz co rychley pokwápić. *BielKom* E4.*

Synonimy: pośpieszyć się, skłonić się.

Formacje współrdzenne cf KWAPIĆ SIĘ.

Cf POKWAPIENIE